

יעקובוביץ יהודית

172622

בת עדה ושלמה

נולדה ב- 1927

נפלה ב- 4.5.1948

יהודית יעקובוביץ

בת שלמה . נולדה בשנת 1927 באוסטריה .
הגיעה לארץ כנערה פליטה בשנת 1944, בהיותה בת 17 .
יהודית לא דיברה על כל מה שעבר עליה , ורק יגונה האילם ותלתל
השיבה בשלל שיערותיה השחורות העידו על הנסיונות שבהן נתנסתה .
עברה הכשרה - במסגרת "עליית- הנוער" - והסתגלה לאט- לאט
לתנאי הארץ .
בחרה בדרך ההתיישבות . הצטרפה לארגון וינגייט (רמות נפתלי) ושם
נישאה ליעקוב . במשקה החדש עבדה במשתלת האורן, ביער, בעידור
ובשירותים . יהודית ראתה ברכה בעבודתה והחלה לשמוח בחייה .
ב- 1 במאי 1948 נפל בעלה יעקוב בהגנת הנקודה . שוב נתייתמה ולא
עצרה כוח להמשיך בחיים .
שלושה ימים אחרי נפלו, ב- 4 במאי 1948, איבדה את עצמה לדעת . קבר
שניהם נחצב בבית הקברות ברמת- נפתלי .

יהי זכרה ברוך .

ממליציה עממית לבריגדה סדירה

בטהליך התפתחותה והפיכתה , תוך כדי לחימה ומלחמה ,
מגדודים בודדים הקשורים לאזור מסויים ומרותקים להגנת
המרחב שלהם לחטיבה מאומנת, מצוידת, סדירה וניידת,
המופעלת במסגרת חזית – מהווה חטיבת גולני דוגמה מאלפת
להתפתחות כוחו של צה"ל במהלך מלחמת העצמאות . לוחמי
גולני בתש"ח עברו על גופם את כל השלבים של מלחמת
השחרור, שתחילתה מאבק באויב המקומי פלשתינאי שתוגבר
ב"צבא ההצלה" של קאוקג'י וסופה במיגור הצבא המצרי -
הסדיר והמאומן . "חטיבת גולני", כותב נחום גולן, "מגלמת
בתוכה שלבי התפתחות מגוף מליציוני כבד ומסורבל ,
טריטוריאלי ומרותק וכתוצאה מכך לעיתים אף מפוצל ומפורד,
עד היותה כוח לוחם כחטיבה (בריגדה) במובן האופרטיבי
והטקטי, הניתן להעברה מהירה ממקום למקום במרחב החזית
ומן החזית האחת אל האחרת.." . בהקדמה של הוצאת
"מערכות" לספר "אילן ושלח" נאמר: "את חודשי הבשלתה
והתבגרותה עשתה החטיבה בעמידת משמר ובמבחני קרב
עקובים מדם עמוסי הכרעה בעמקי הירדן ויזרעאל ובגליל
התחתו . לידי מלוא התנופה, ככלי מלחמה עשוי לכל תפקיד,
הגיעה במסעות דרום השפלה והנגב הרחוק.." .

מרחב החטיבה , הנפות והגדודים .

ב- 22.2.1948 הוקמה חטיבת גולני . עד מועד זה הייתה בפיקוד הצפון עד מועד זה הייתה במרחב הצפון מסגרת חטיבתית אחת- "לבנוני" , ומיום זה ואילך שתי חטיבות: (1) חטיבת גולני במזרח אשר פניה אל מול הגולן , (2) חטיבת כרמלי במערב: בהרי הכרמל, חיפה, עמק זבולון והגליל המערבי . כאשר הגיעו בשבוע האחרון של פברואר 1948, משה מן (מונטג) איש מרחביה ונחום גולן (שפיגל) איש כפר סאלד, למושבה יבניאל בל הגליל התחתון כדי להקים את מטה החטיבה, כלל מרחב החטיבה ארבע נפות: "תל- חי" בגליל העליון המזרחי, נפת "כנרת" בגליל התחתון ועמק הירדן, נפת "גלבוע" בעמק חרוד ובעמק בית- שאן ונפת "יזרעאל" בעמק יזרעאל המערבי והרי אפריים . על בסיס אזורי בתוך ארבע הנפות הלכו והתגבשו ארבע גדודי חיל השדה (החי"ש) של חטיבת גולני בראשית דרכה: גדוד "אלון" – גדוד מספר 11 בנפת תל- חי, גדוד "ברק" – גדוד מס' 12 בנפת כנרת, גדוד "גדעון" – גדוד מס' 13 בנפת גלבוע, גדוד "דרור" – גדוד מס' 14 בנפת יזרעאל . לימים הועברה נפת תל- חי (וגדד 11 עמה) לאחריות חטיבת "יפתח" ו"עודד" שפעלו בגליל העליון המזרחי ובגולני הוקם גדוד חי"ר נוסף , גדוד "גורן" – גדוד מס' 15 , שאח"כ התאחד והתמזג עם גדוד דרור מס' 14, ובמקומם הוקם גדוד הפשיטה הממוכן – גדוד מס' 19 .

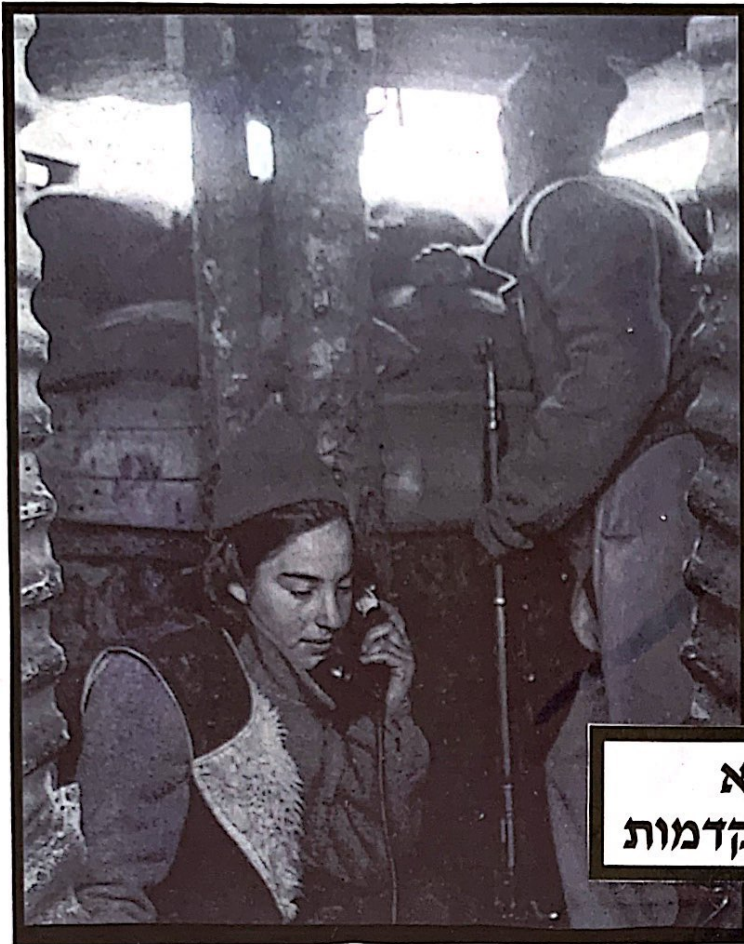
הנוף האנושי של החטיבה

הנוף האנושי של חטיבת גולני במלחמת העצמאות היה מגוון ורב פנים . הוא מאפיין את "דור תש"ח" הארץ- ישראלי של אותם הימים . מייסדי החטיבה, ראשוני לוחמיה ומפקדיה, היו אנשי ההתיישבות – עובדי אדמה מן המושבה, המושב והקיבוץ של מרחבי הגליל והעמקים, ובתוכם שומרי מסורת לא מעטים . אליהם נוספו במרוצת חודשי לחימה ארוכים בני עיר רבים ואף "עולים חדשים" אנשי גח"ל ומח"ל . כבר במלחמת העצמאות היתה חטיבת גולני כור היתוך לילדי הארץ ולבני העליות השונות .

בסיכום המבוא שכתב נחום גולן לספר "אילן ושלח" נאמר: "...צמחנו בנוף הגלילי ובמישורי העמקים, ובמרחבי הנגב הרחבנו אופקים – התגברנו . ההתיישבות בעמקים ובגליל היא שנתנה לחטיבה את צביונה וחותמה מיוחד וממנה ספגה את ערכיה , כי על כן היתה החטיבה כפרית ונאמנה לערכים שינקה בגושי התיישבות אלה . ציינו אותה תכונותיו של עובד אדמה ויושב הכפר" עקשנות, צמידות למשימה, שורשיות ושקט ...".

ראוי לציין כי בימי תש"ח היו בחטיבת גולני בחורות רבות אשר שרתו בכל היחידות בתפקידים שונים, מהן רבות אשר פעלו כקשריות או חובשות קרביות .

נשים בשירות הצבא
בשנות החמישים המוקדמות

מסדרים בתקופת הקמתו של תה"ל

פלישת צבאות מדינות ערב

15 במאי 1948

ב-14 במאי 1948, ח' באייר תשי"ח, התכנסו ראשיהעם במוזיאון תל-אביב והכריזו על הקמת מדינה יהודית בארץ-ישראל. שמונה שעות אחר כך, אור ל-15 במאי, פלשו צבאותיהן של מדינות ערב לארץ. תוכנית הפלישה של צבאות ערב, שהותוותה שבועיים קודם לכן ועברה התפתחויות מספר, הושתתה על שני עקרונות: (א) מלחמת בזק, משום שהצבאות הערביים חסרו מלאי מספיק של תחמושת וציוד כנדרש למערכה ממושכת; (ב) ניתוק היישובים היהודיים שבפנים הארץ מן הריכוז העיקרי במישור החוף, שדרכו יכלה להגיע אליהם תגבורת בכוח-אדם ובנשק. קווי העיקריים של התוכנית היו: מאמץ עיקרי בצפון הארץ, ריתוק והסחה בדרום ובמרכז. התוכנית, שעוצבה בידי מתכננים עיראקים וסורים התבססה, כנראה, על ההנחה שחיפה וצינור הנפט המוליך אליה הם השטח החיוני של ארץ-ישראל המערבית. ארבעה צבאות נועדו, אפוא, לפעול בצפון-הארץ בתנועת מלקחיים: צבא סוריה יתרכז בדרום הלבנון ויתקדם לאזור צפת-נצרת ולעבר עפולה; צבא לבנון יתקוף בציר ראש-הנקרה-עכו. במקביל יתקפו צבא עיראק ויהלגיון הערבי (צבא עבר-הירדן) בשלב העיקרי של המתקפה, בחזית שמדרום לים כנרת, בין צמח לבית-שאן. יהיה עליהם לנוע מערבה בצירים המובילים מעמק הירדן למרחב עפולה-נצרת. שם יתחברו עם הזרוע האחרת, שתבוא מן הצפון, ולאחר מכן יתרכזו ארבעת הצבאות למהלומה האחרונה, כדי להכניע את חיפה. לדברי אחד המקורות נועדה העיר ליפול בידי הערבים ב-21 במאי, ששה ימים לאחר התחלת הפלישה. תפקידו של צבא מצרים במסגרת השלב הראשון של תוכנית זו היה פעולת ריתוק והסחה. היה עליו להגיע בימים הראשונים עד נקבה ולפתוח בהתקפה רבתי על היישובים היהודיים שבדרום הארץ, כדי למשוך כוחות יהודיים מרובים ככל האפשר להגנת מבואותיה של תל-אביב.

התוכנית נשתבשה עוד בטרם הוחל בהגשמתה. עבדאללה מלך ירדן, שחשש משמיטת ירושלים ושטחי ארץ-ישראל המערבית מידין, הפנה את המאמץ חירדני לירושלים ולאזור החר שמצפון לה.

בגלל השינוי בתוכנית הועתקו השטחים שיועדו לכינוס צבאות סוריה, לבנון ועבר הירדן. הקמתו של פיקוד ערבי מאוחד לא יצאח אל הפועל, וביום הפלישה פעל כל צבא לעצמו. במהרה התברר כי למרות רוב התחזיות לא נפרצו קווי המדינה היוחית. פלישת הצבאות הערביים לארץ-ישראל התגלתה ככשלון צורב, שלא הרפה ממדינות ערב עוד שנים רבות.

צפוליונצ'יק,

תותח ישרן מתוצרת צרפת,
65 מ"מ, שצהיל חשתמש בו
להדפת הצבא הסורי ומול הלגיון

אורי יפה - מח'ט 'עודד' תמליל מסרט וידיאו 'בחזרה לתש'ח'

לא עבר שבוע ימים מאז הקמתה של חטיבת 'עודד' והסכנה לפלישה התאמתה.

ב- ששי ליוני (6/6/48) הותקף הגליל משני כיוונים. גבול אחד של הלבנונים בכיוון מלכיה, במקום הזה (מציין על המפה) כיוון שני משמר הירדן במקום הזה. מלכיה לא עמדה תחת הלחץ של הכוחות הלבנוניים, והכוחות שהיו במלכיה נסוגו לרמות נפתלי.

הכוחות הסורים שתקפו רק על ידי כוח קטן, אולי לבדוק את מצבנו, הצליחו לעבור את הירדן, אבל הכוחות שלנו הצליחו לגרום להם לנסיגה. גם אז לא נוסף כוח רציני לגליל העליון, אלא כוחות קטנים. לא עברו מספר ימים והתברר לנו שהאויב לא השלים עם המצב הנוכחי, והחליט בכל זאת לחתוך את אצבע הגליל העליון.

ושוב הותקף הגליל על ידי הסורים עם כוחות גדולים בכיוון של משמר הירדן, במקום הזה, ומפרדס חורי שהיה כאן ועד דרומה ממשמר הירדן. כוחות של כפריים ומקומיים תקפו את אזור החולה כאן בצפון, והסורים הצליחו עם כוחות גדולים מאוד לכבוש את ראש הגשר, כאשר בקרבות יש גם חיל רגלים גם חיל שריון גם מטוסים גם תותחים, והכוחות הדלים שהיו בגליל לא הצליחו למנוע את הקמת ראש הגשר. אבל הם הצליחו דבר הרבה אולי יותר חשוב מראש הגשר, הצליחו למנוע את חיתוך אצבע הגליל העליון.

זה היה אולי ההשג הגדול של כוחות בלתי מספיקים, אבל בכל זאת גרמו לכך שהסורים לא השיגו את המטרה שלהם. הם נעצרו במשלטים שכבר דובר עליהם קודם כאן ב-423) בחרבת ירדה, וכך הלאה, במקומות האלה.

למעשה הקשר שלנו בגליל העליון המזרחי בכביש הצר אל הישובים בחולה אל כפר גלעד אל מנרה לרמות נפתלי נמשך, ולמעשה יכלו להגיד שהמטרה העיקרית של הסורים לא הושגה, ואנחנו עם כוחות דלים קטנים הצלחנו להגיע לכך שהגליל העליון נשאר בידינו. (ו)הסורים נסוגו רק לאחר הסכם הפסקת האש.

הכניסיני תחת כנפך

מלים: ח"ן ביאליק
לחן: מיקי גבריאלוב / עממי

הכניסיני תחת כנפך,
והיי לי אם ואחות.
ויהי חיקך מקלט ראשי,
קורתפלתי הנדחות.

ובעת רחמים בין השמשות,
שחי ואגל לך סוד יסורי:
אומרים יש בעולם נעורים –
היכן נעורי?

ועוד רז אחד לך אתודה:
נפשי נשרפה בלהבה;
אומרים אהבה יש בעולם –
מה זאת אהבה!

הכוכבים רמו אותי,
היה חלום – אך גם הוא עבר;
עתה אין לי כלום בעולם –
אין לי דבר.

הכניסיני תחת כנפך,
והיי לי אם ואחות.
ויהי חיקך מקלט ראשי,
קורתפלתי הנדחות.

יהודית יעקובוביץ' ז"ל
1929 - 1948

יִזְכֹּר

יִזְכֹּר עִם יִשְׂרָאֵל אֶת בָּנָיו וּבָנוֹתָיו
אֲשֶׁר חָרְפוּ נַפְשָׁם בַּמָּאֲבָק עַל הַמְּדִינָה בַּדֶּרֶךְ
וְאֶת חֵילֵי צָבָא-הַגָּנָה-לְיִשְׂרָאֵל
אֲשֶׁר נָפְלוּ בַּמְלַחְמוֹת יִשְׂרָאֵל.

יִזְכֹּר יִשְׂרָאֵל וְיִתְבָּרַךְ בְּזִרְעוֹ
וְיֵאָבֵל עַל זֵיו הָעֲלוּמִים וְחֻמַּדַּת הַגְּבוּרָה.
וְקִדְשֵׁת הָרָצוֹן וּמִסִּירוֹת הַנֶּפֶשׁ
אֲשֶׁר נִסְּפוּ בַּמַּעֲרָכוֹת הַכְּבִידוֹת.

יִהְיוּ גְבוּרֵי הַדְּרוֹר וְהַנְּצָחוֹן
הַנֶּאֱמָנִים וְהָאֲמִיצִים
חַתוּמֵי בִלֵּב יִשְׂרָאֵל לְדוֹר דּוֹר.

